

**АНАТОЛИЙ ВАСИЛИЕВИЧ
МИТЯЕВ
СВЯТОГОР**

Превод от руски: Христина Стайкова, 1975

chitanka.info

Богатирът Святогор бил с огромен ръст. В шепата му, като в лодка, се помествал човек. Силата на Святогор била толкова голяма, че всички хорски работи му се стрували нищожни.

Богатирът търсел да направи нещо, достойно за силата му, но не знаел какво.

„А какво ли ще е, ако повдигна Земята? — помислил Святогор. — Земята е най-тежка от всичко. Ето кое ще ми донесе слава.“ Започнал богатирът да трупа сила. И когато язди, и когато ходи — нищо не поглежда, клепачите му отпуснати, сякаш дреме. Веднаж Святогоровият кон спрял в полето край една ковачница. Богатирът изтеглил крак от стремето и го опрял на нещо. Оказало се, че с ботуша си той запушил комин. Димът се втурнал през вратата, а заедно с него изскочил и ковачът.

— Отпуши, Святогоре, комина — помолил той, — работата ми спираш.

— Ще го отпуша — опомнил се Святогор. — А ти какво ковеш? Мечове или палешници?

— Нито мечове, нито палешници — отвърнал ковачът, — а златни косми. Ако имаш някакво желание, хвърли в горнилото златна пара. Аз косъм ще ти изкова от нея. Където падне косъмът, там ще се сбъдне желанието ти.

— Аз имам две желания — казал Святогор. — Искам да вдигна Земята и да си намеря жена.

— Тогава хвърли две парички.

Святогор хвърлил в горнилото две златни пари. И щом те се нажежили до бяло, ковачът започнал работа. Дълго ковал. Накрая

изнесъл два златни косъма: единия дълъг, другия къс.

— Монетите бяха еднакви — учудил се Святогор, — а космите станаха различни. Да не си взел за себе си злато?

— Нищичко не съм взел — казал ковачът. — Дълъг стана косъмът, защото не бива да бързаш да изпълняваш първото си желание, а другият е къс, защото второто желание трябва да изпълниш по-бързо.

Святогор вплел двата златни косъма в брадата си и потеглил. Стигнал до едно селце. Щом се изравнил с първата къща, на земята паднал късият косъм. Святогор слязъл от коня, погледнал през прозорчето. На одъра до прозореца лежи болна девойка. Умира. Страшно било да я гледа. Цялата в рани и белези, като че ли обвита с елова кора.

— Това ли е моята жена? По-добре да я убия...

Святогор се хванал за меча, а в това време девойката проговорила:

— Наистина, убий ме, Святогоре. Уморих се от болестта. Но щом съм твоя жена, най-напред ме целуни. За сбогом...

Целунал я Святогор. И щом я целунал, случило се чудо: изчезнали раните по нея, явила се красавица — страните ѝ румени, устните алени, под черните вежди — кафяви очи, шията бяла, а плитката до петите ѝ.

— Как се казваш?

— Маря ме наричат.

— Ще те целуна още веднаж, Маря — казал Святогор. — Може би ще пораснеш като мене.

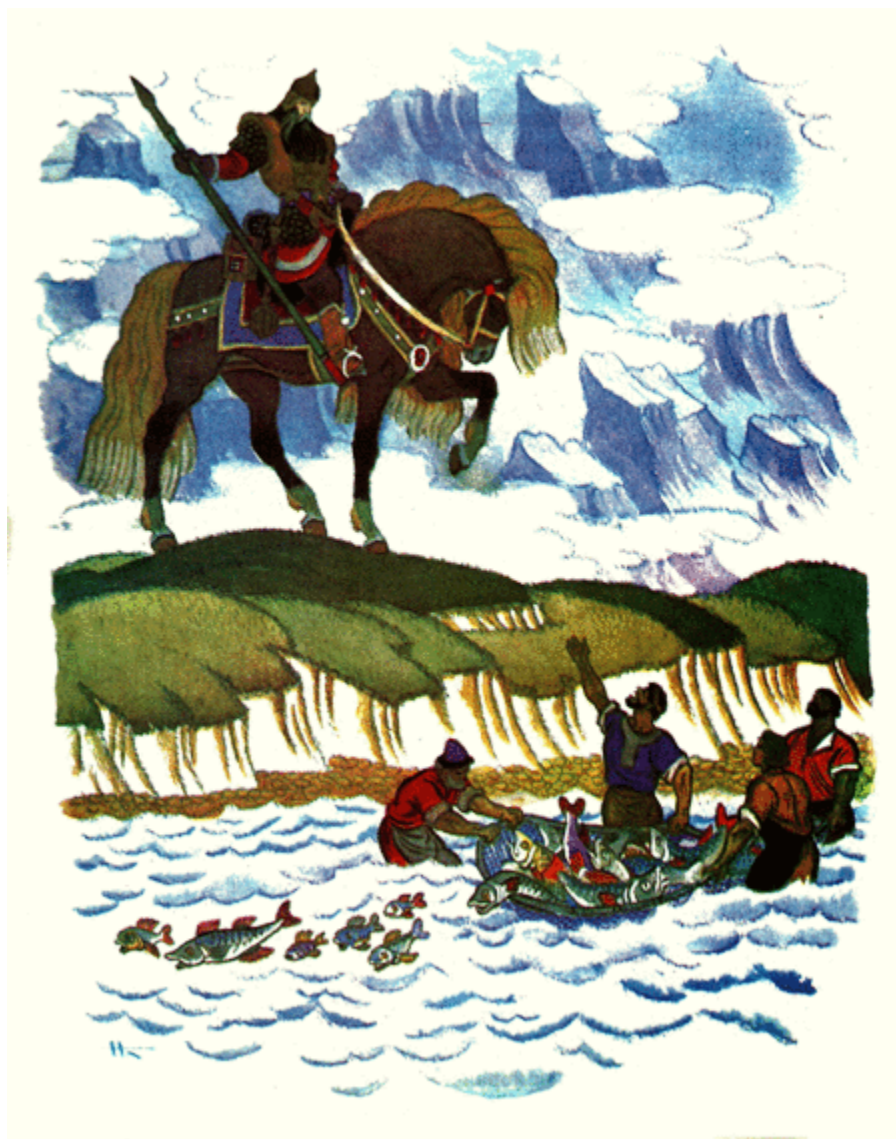
Пак я целунал Святогор. Станала жена му още по-красива. Но не пораснала. Тогава Святогор взел Маря на дланта си, полюбувал ѝ се, сложил я в джоба си и поел нататък.

Конят на юнака повел Святогор край брега на едно езеро. В езерото рибари теглели мрежа. Дърпат мрежата, но не могат да я издърпат: толкова много риба имало в нея.

— Ей, Святогоре! — викнали рибарите. — Помогни ни! Не ни е по силите, а за теб е нищо работа. В мрежата се е хванала толкова много риба, че всички ние — и жените, и децата, и старците — цяла година ще бъдем сити.

— Теглете си сами — отвърнал Святогор. — Аз трупам сила. Искам да вдигна Земята.

— Да вдигнеш Земята! — изплашили се рибарите. — Ако ти вдигнеш Земята, водата от езерото ще се излее...

Но Святогор вече нищо не чувал. Клепачите му се отпуснали, задрямал. А с една крачка богатирският кон изминавал цял километър.

Вървял Святогор през полето. В полето орачи. Кончетата им слаби, едвам влачат ралото.

— Ей, Святогоре! Дай ни за един час коня си. Ние ще го впрегнем в трийсет и три рала. Наведнаж трийсет и три бразди ще направим...

— Орете си сами — отвърнал Святогор, — не ми е до вас сега. Искам да вдигна Земята.

— Да вдигнеш Земята! — изплашили се орачите. — Та нали изораното с камъни ще се смеси...

Но Святогор нищо не чувал. Носел го конят: една крачка — един километър. Конят сякаш знаел, че богатирът дреме, крачел равномерно, глава не поклащал, с мускул не потрепвал. А Святогор все по-силен ставал. Въздъхне ли — крайпътните храсти като при буря се огъват, кихне ли — небесен гръм. Вече и земята започнала да се люлее под него — толкова тежък станал богатирът.

В това време по същия път срещу Святогор яздел богатирът Иля Муромец. Гледа Иля — отвъд гората се извисява огромен човек. Косата му като копа, веждите му гъсти, брадата му покрива половината гърди. Какво мисли Святогор? Това Иля не знаел. Решил за малко да се скрие в един дъб, за да огледа непознатия богатир. Покатерил се Иля на клоните, а коня отпратил по-далече.

Скоро се приближил Святогор. Слязъл от коня близо до дъба. Отвързал от седлото торбата. Извадил Маря от джоба си. Заела се веднага хубавицата да приготвя: бяла покривка на тревата разстлала, най-различни ястия наизвадила от торбата. Започнали богатирът и неговата жена да обядват. Като се наобядвали, на Святогор му се доспало. Легнал той и заспал.

Тогава Маря тихичко казала:

— Аз веднага те забелязах на дървото. Слизай, юнако, да похапнеш, докато не съм прибрала.

Слязъл Иля Муромец и попитал какъв е нравът на Святогор.

— Нравът му е тих — отвърнала Маря. — Никому зло не е сторил. Но е намислил нещо лошо, все търси място, където може да хване Земята. Иска да я вдигне.

— Да вдигне Земята! — изплашил се Иля Муромец. — Та тогава той и хората ще изсипе от нея...

Грабнал Иля боздугана, бързо се приближил до Святогор и го ударил — Святогор само помръднал вежда. Втори път го ударил — Святогор само се почесал. Трети път ударил — Святогор кихнал.

— Скрый се по-бързо! — казала Маря. — Пъхни се в джоба му.
Пъхнал се Иля Муромец в джоба. В това време Святогор се събудил и казал:

— Мястото е високо, а има комари. Не ми дадох да спя. Стягай се, Маря. Тръгваме.

И потеглил Святогор по-нататък. Не минало много време, конят му започнал да се препъва.

— Ах ти, мършо! Торба такава! — разсърдил се на коня Святогор. — Все по неравното вървиш, на всяка крачка се спъваш.

А конят отговорил с човешки глас:

— Как да не се спъвам? Троица е тежко да нося.

Святогор пъхнал ръка в единия джоб — намерил Маря. Бръкнал в другия — измъкнал за къдриците Иля Муромец.

— Значи ти си ме събудил? Е-е, благодаря ти! Иначе дълго щях да спя. А трябва да вдигна Земята. Да вървим заедно. Ще погледаш, а после ще разказваш за мене.

Иля Муромец свирнал три пъти и конят му дотичал. Яхнал коня си и тръгнал подир Святогор.

Стигнали до едно пусто място. Тогава паднал златният косъм от брадата на Святогор. Раздал се звън. Златният косъм се ударил о нещо... Сепнал се Святогор. Гледа — подава се от земята медна халка. Зарадвал се богатирът, слязъл от коня, извадил Маря от джоба си и казал на Иля и на жената:

— Сега ще вдигна Земята!

— Не я вдигай! — замолил го Иля Муромец. — Водата от езерата ще се излее. Изораното с камъни ще се смеси. Хората ще изсипеш от Земята...

И Маря се замолила:

— Косъмът е дълъг, Святогоре! Не бързай с тази работа. Спомни си какво ти каза ковачът...

Святогор не послушал. Хванал с двете си ръце халката. Дръпнал. Земята не се помръднала, а богатирът потънал в нея до колене.

Още по-силно дръпнал Святогор — потънал в земята до пояс.

Трети път дръпнал с все сила — потънал чак до гърдите.

— Пусни халката — моли Маря. — Излизай!

Святогор пуснал халката, но да се измъкне не могъл. Помолил Иля да приближи коня. Святогор намотал юздата на ръцете си.

Напънал се конят, но не могъл да го измъкне. По-лошо — затъвал богатирът по-дълбоко, а заедно с него и конят потъвал. Сякаш под краката им имало не твърда земя, а тресавище.

— Не ще се измъкна! — казал Святогор. — Прощавай, Маря! Прощавай и ти, Иля Муромец! Приблѝжи се към мене, ще ти вдъхна половината от моята сила.

Приблѝжил се Иля. Святогор дъхнал и му дал половината от своята сила.

— Ела още веднаж, Иля — повикал го Святогор, — още сила ще ти дам.

— Не ми трябва повече — отвърнал Иля Муромец, — на земята тежко ще ѝ стане. Прощавай!

Тогавѝ изчезнал Святогор заедно с коня си в земята. И медната халка потънала. В полето останало равно място.

— Да вървим — рекъл Иля Муромец на Маря, — ще те заведа в някой град.

— Не — казала Маря. — Аз ще остана тук. Благодарѝ ти за добрите думи. Тръгвай сам, юнако.

Иля Муромец препуснал. А Маря заплакала. Плакала тя, плакала и не усетила как се превърнала в ракита.

Клоните на ракитата били тънки, листата — тесни. До самите ѝ корени — извор.

Ето вече хиляда години минаха, може би и повече — блика от земята чиста вода. Като че ли Маря все плаче за неразумния богатир, чиято сила била огромна, но не съумѝл да я използва както трябва.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.